

Sygn. akt III RC 107/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim - Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym : Przewodniczący : SSR Robert Kłosowski

Protokolant : sekr. sądowy Joanna Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2017 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z powództwa A. W.

przeciwko małoletnim Z. W., M. W. (1), K. W. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową M. W. (2)

o obniżenie alimentów na mał. Z. ,M. i K. W.

ORZEKA

oddala powództwo;

/-SSR Robert Kłosowski -/

Sygn. akt III RC 107/16

UZASADNIENIE

A. W. wniósł o obniżenie z dniem 15 sierpnia 2016 r. alimentów zasądzonych od niego wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 19.02.2015 r. w sprawie o sygn. akt V C 12551/12 na rzecz małoletnich pozwanych : Z. W. z kwoty po 400 złotych miesięcznie do kwoty po 70 złotych miesięcznie; M. W. (1) z kwoty po 350 złotych miesięcznie do kwoty po 70 złotych miesięcznie oraz K. W. z kwoty po 350 złotych do kwoty po 70 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż od momentu w którym zasądzono alimenty zmianie uległa jego sytuacja materialna. Poprzednio prowadził gospodarstwo rolne z którego osiągał dochód w wysokości ok. 1800 złotych miesięcznie. Obecnie zaś musiał zrezygnować z prowadzenia gospodarstwa i zająć się chorą matką. W związku z opieką nad matką otrzymuje zasiłek opiekuńczy w wysokości ok. 520 złotych miesięcznie. Powód wskazał, iż w związku z tym maksymalna kwota miesięcznych alimentów jaką może płacić to kwota 210 złotych na rzecz trójki pozwanych.

Przedstawicielka ustawowa małoletnich pozwanych M. W. (2) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazała, iż powód zataił przed sądem, iż przekazał posiadane gospodarstwo na rzecz swojego brata w drodze nieodpłatnej darowizny. W związku z powyższym działanie to i powstałe w jego rezultacie skutki nie powinny być uwzględniane przy ocenie możliwości zarobkowych powoda. A. W. będąc zobowiązanym do świadczeń alimentacyjnych bez żadnego powodu zrzekł się przysługującego mu prawa majątkowego. W ocenie przedstawicielki ustawowej pozwanych ojców małoletnich nadal zajmuje się prowadzeniem gospodarstwa, a jego dochody nie zmalały. Nadto M. W. (2) podkreśliła, iż na wymiar obowiązku alimentacyjnego pozwanego wpływ winna mieć nie jego aktualna sytuacja finansowa i majątkowa, ale posiadane możliwości majątkowe i zarobkowe. Matka małoletnich pozwanych wskazała również, iż w ostatnim okresie koszty utrzymania małoletnich nie zmalały, a przeciwnie wzrosły.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. W. i przedstawicielka ustawowa małoletnich pozwanych M. W. (2) zawarli związek małżeński w dniu (...) w P.. Ze związku tego urodziła się trójka dzieci Z. W. ur. (...), M. W. (1) ur. (...) i K. W. ur. (...)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 19 lutego 2015 r. sygn. akt V C 1255/12 małżeństwo powoda i przedstawicielki ustawowej małoletnich pozwanych zostało rozwiązane przez rozwód z winy powoda A. W.. W wyroku rozwodowym powód obciążony został obowiązkiem alimentacyjnym na rzecz małoletnich pozwanych : Z. W. w kwocie 400 złotych, M. W. (1) w kwocie 350 złotych i K. W. w kwocie 350 złotych. Wyrok rozwodowy uprawomocnił się w dniu 30 października 2015 r., kiedy to Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 30 października 2015 r. oddalił apelację A. W..

/ dowód : bezsporne, wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu k. 785 akt V C 1255/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku k. 855 akt V C 1255/12/

W chwili orzekania o alimentach strony nie mieszkały razem. Powód A. W. razem z bratem i matką zamieszkiwali w miejscowości R.. A. W. zajmował się prowadzeniem gospodarstwa rolnego o pow. ponad 10 ha. G. dochodem A. W. w czasie orzekania rozwodu był dochód ze sprzedaży mleka i wynosił ok. 1800 złotych miesięcznie. Dodatkowo powód osiągał dochód w postaci dopłat do gospodarstwa rolnego z Unii Europejskiej w kwocie ok. 10 000 złotych miesięcznie. Matka powoda (obecnie ma 63 lata) od 2013 r. posiadała orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności i od tego też czasu wymagała stałej opieki. Nie może ona zwłaszcza dłużej chodzić, słabo widzi. Brat powoda P. W. studiował do lipca 2015 r. w G.. Następnie podjął prace w G.. Do R. gdzie zamieszkuje powód i jego matka ma ok. 120 km.

Pozwana Z. W. w październiku 2015 chodziła do drugiej klasy szkoły podstawowej. Była zdrowa. Uczęszczała na dodatkowe zajęcia z tańca których koszt wynosi ok. 50 złotych miesięcznie. Raz w roku małoletnia pozwana uczestniczy w obozie tanecznym, którego koszt wynosi kwotę ok. 700 złotych.

Pozwana M. W. (1) w październiku 2015 r. rozpoczynała naukę w I klasie szkoły podstawowej, tak jak siostra uczęszczała na dodatkowe zajęcia z tańca.

Pozwana K. W. w październiku 2015 r. chodziła do przedszkola.

Matka małoletnich pozwanych M. W. (2) w czasie orzekania rozwodu, nie pracowała. Wymieniona zamieszkiwała razem z dziećmi u swoich rodziców. M. W. (2) nie przekazywała swoim rodzicom żadnych kwot tytułem przyczyniania się do pokrycia kosztów zajmowanego mieszkania. Jedynie wcześniej (2014 r.) uzyskała możliwość dodatkowego zarobku (jako sprzedawca na umowę zlecenia – 377 złotych) i pieniądze uzyskane w ten sposób przeznaczała na częściowe pokrycie kosztów utrzymania. Matka małoletnich w trakcie rozwodu podęła decyzję o dalszej nauce, której koszt pokrywali jej rodzice.

/dowód orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 120, zeznania stron k. 122v. - 124, oraz k. zeznania złożone w trakcie postępowania rozwodowego k. 124v.-126 , 48i 535 oraz w protokole rozprawy z dnia 10 lutego 2015 od minuty 02;13;37 k. 754-755/

W dniu (...) powód A. W. zawarł ze swoim bratem P. W. umowę darowizny oraz umowę ustanowienia służebności. Na podstawie umowy powód darował nieodpłatnie na rzecz swojego brata P. posiadaną nieruchomości składającą się z działek gruntu o nr (...) i (...) łącznej powierzchni 10,8600 ha wraz z znajdującymi się na wskazanych działkach zabudowaniami. Wartość darowizny strony wskazanej umowy ustaliły na kwotę 400 000 złotych. P. W. na rzecz powoda ustanowił z kolei nieodpłatną, dożywotnią służebność osobistą mieszkania znajdującym się na nieruchomości budynku mieszkalnym polegającą na prawie do korzystania z jednego pokoju.

/dowód kopia umowy darowizny oraz umowa ustanowienia służebności zawarta w dniu 5 sierpnia 2016 r. w formie aktu notarialnego Rep. A Nr (...) sporządzona w kancelarii notarialnej notariusz I. K. k. 102-105/

Z dniem 6 sierpnia 2016 r. powód A. W. uzyskał specjalny zasiłek opiekuńczy w kwocie 250 złotych w związku z opieką nad swoją matką M. W. (3). Zasiłek ten powodowi wypłacany jest do chwili obecnej.

/dowód kopia decyzji (...) P. k. 6, 115, zeznania powoda k. 122-123/

Obecnie powód nadal zamieszkuje wraz ze swoją matką na terenie gospodarstwa w R.. Brat powoda P. W., który stał się z dniem 6 sierpnia 2016 r. właścicielem gospodarstwa, zamieszkuje i pracuje w G.. P. W. w G. pracuje na cały etat przyjeżdża dwa razy w tygodniu do R..

/zeznania powoda k. 122-123/

Pozwana Z. W. chodzi obecnie w trzeciej klasie szkoły podstawowej. Jest zdrowa, nadal uczęszcza na dodatkowe zajęcia z tańca których koszt wynosi ok. 50 złotych miesięcznie. Podobnie jak poprzednio raz w roku małaletnia pozwana uczestniczy w obozie tanecznym, którego koszt wynosi kwotę ok. 700 złotych. Małaletnia od października 2016 r. zaczęła chodzić na dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, których koszt wynosi ok. 80 złotych miesięcznie.

Pozwana M. W. (1) chodzi obecnie do drugiej klasy szkoły podstawowej, tak jak siostra uczęszcza na dodatkowe zajęcia z tańca oraz zajęcia z języka angielskiego.

Pozwana K. W. chodzi obecnie pierwszej klasy szkoły podstawowej. Uczęszcza również na zajęcia korekcyjne, których koszt wynosi ok. 60. Małaletnia rozpoczęła także naukę gry na pianinie, której miesięczny koszt wynosi ok. 40 złotych miesięcznie. W związku z rozpoczęciem nauki gry na pianinie matka małaletniej zakupiła używany instrument dla córki płacąc kwotę 300-350 złotych. Małaletnia K. W. posiada wadę wzroku wymagającą okularów korekcyjnych. Wada została wykryta w październiku 2016 r.. Okresowo małaletnia wymaga wizyt u okulisty, koszt jednej wizyty wynosi kwotę ok. 100 złotych. Koszt zakupu okularów w kwocie 200 złotych poniosła matka M. W. (2).

Matka małaletnich pozwanych M. W. (2) od grudnia 2016 r. podjęła pracę z wynagrodzeniem w wysokości ok. 1350 złotych netto. Nadal mieszka z rodzicami. Obecnie spłaca zadłużenie po dokonanej remoncie mieszkania (wymiana okien). Po uzyskaniu zatrudnienia matka małaletnich pozwanych płaci rodzicom 1/3 kosztów utrzymania mieszkania to jest średnio kwotę 300 złotych miesięcznie.

Powód nie kontaktuje się z dziećmi, nie przekazuje na ich rzecz żadnych innych świadczeń, czy prezentów. Od wniesienia pozwu A. W. płaci na rzecz małaletnich jedynie kwotę po 70 złotych miesięcznie. Alimenty w pełnej wysokości płacone są przez fundusz alimentacyjny.

/zeznania stron k. 122-124/

Sąd zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd oparł na przedłożonych do akt sprawy dokumentach, których forma i treść nie budziła najmniejszych zastrzeżeń. Dokumenty te nie były również kwestionowane przez strony. Należy wskazać, iż zasadniczo stan faktyczny niniejszej sprawy nie budził więc wątpliwości. Przedmiotem sporu była jedynie kwestia skutków prawnych zawartej w dniu 5 sierpnia 2016 r. umowy darowizny dla istniejącego zobowiązania alimentacyjnego wobec pozwanych. Ta okoliczność dotyczy jednak nie stanu faktycznego niniejszej sprawy, ale jego oceny zwłaszcza przez pryzmat treści art. 136 i 138 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (krio).

Uwagi dotyczące oceny zasadności powództwa A. W. na tle ustalonego stanu faktycznego rozpocząć należy od stwierdzenia, iż obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka, które nie jest się w stanie utrzymać samodzielnie, zgodnie z art. 133 krio obciąża rodziców tego dziecka. Rodzice dziecka są więc obowiązani wspólnie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dziecka, przy czym obowiązek ten ciąży również na tym z rodziców, z którym dziecko na co dzień przebywa.

Natomiast zgodnie z art. 135 § 1 krio zakres świadczeń alimentacyjnych zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz z drugiej strony od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Brzmienie art. 135 § 1 krio wskazuje więc, iż każdorazowo zakres świadczeń alimentacyjnych ograniczony jest z jednej strony potrzebami uprawnionego, a z drugiej strony możliwościami zarobkowymi zobowiązanego. Obowiązek alimentacyjny zgodnie z art. 135 § 2 krio może być w całości lub też w części realizowany osobistych staraniach w utrzymanie i wychowanie małoletniego. W takim przypadku świadczenie pozostałych osób zobowiązanych (w niniejszej sprawie powoda) polega na pokrywaniu w części lub całości kosztów utrzymania i wychowania uprawnionego.

W artykule 136 krio ustanowiono z kolei zasadę zgodnie z którą jeżeli w ciągu ostatnich 3 lat przed dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba która była do tych świadczeń zobowiązana, bez żadnego powodu zrzeka się prawa majątkowego, albo w inny sposób dopuściła do jego utraty, wynikłej stąd zmiany nie uwzględnia się przy ustaleniu zakresu świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie natomiast z art. 138 krio można żądać zmiany wysokości zasądzonych alimentów w przypadku zmiany stosunków między stronami. Zatem podstawą powództwa określonego w art. 138 krio może być tylko taka zmiana stosunków, która nastąpiła nie wcześniej niż wydaniu prawomocnego wyroku zasądzającego alimenty i jest na tyle istotna, że wpływa na wysokość zasądzonych alimentów.

Dokonując analizy zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem powyższych wskazań Sąd uznał, iż powództwo A. W. o obniżenie alimentów nie zasługuje na uwzględnienie. Jakkolwiek bowiem w okresie ok. 1,5 roku od ostatniej sprawy alimentacyjnej doszło do wzajemnej zmiany sytuacji majątkowej każdej ze stron niniejszego postępowania, to jednak w żadnym wypadku nie uzasadnia ona obniżenia zasądzonych przez Sąd Okręgowy w Elblągu alimentów.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w ocenie Sądu zmiana własności gospodarstwa rolnego w R., jaka nastąpiła w sierpniu 2016 r. nie wpływa na zakres obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanych z mocy powoływanego art. 136 krio. Przepis ten odczytywany dosłownie reguluje sytuację, gdy osoba uprawniona dochodzi roszczeń alimentacyjnych wobec pozwanego, który w ciągu 3 lat przed wytoczeniem powództwa wyzbył się majątku, to jednak w ocenie Sądu znajduje on także zastosowanie i w niniejszej sprawie, tj. wobec osób już zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych. Nielogiczne i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego byłoby bowiem uznanie, iż osoba wobec której dopiero zostanie wytoczone powództwo o alimenty musi liczyć się z konsekwencjami związanymi z wyzbyciem się majątku, zaś osoba która jest do tych świadczeń już zobowiązana prawomocnym wyrokiem takich konsekwencji nie ponosi. Należy przypomnieć, iż powód zawierając wskazaną powyżej umowę nieodpłatnej darowizny wiedział o istniejącym zobowiązaniu wobec pozwanych. Pomimo tego dopuścił on do uszczuplenia swojego majątku o równowartość kwoty 400 000 złotych. A. W. w trakcie rozprawy nie potrafił wytłumaczyć dlaczego podjął taką decyzję będąc świadomy istniejącego zobowiązania na rzecz swoich dzieci. Nie potrafił wskazać dlaczego, przyjmując nawet, iż bratu należał się udział w gospodarstwie (wcześniej prowadzonym przez rodziców) nie zawarto regulacji dotyczących spłat. Zdaniem Sądu dokonane przez pozwanego wyzbycie się majątku jakie nastąpiło w drodze powoływanej umowy darowizny podyktowane było chęcią uszczuplenia swojego majątku i uzasadnienia tym samym żądania obniżenia alimentów. Działanie takie jako z mocy art. 136 krio, jako sprzeczne również z zasadami współżycia społecznego nie wpływa więc na zakres istniejącego obowiązku alimentacyjnego powoda wobec małoletnich pozwanych.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż w ocenie Sądu sama umowa darowizny dokonana pomiędzy powodem i jego bratem nie zmieniła i tak wcześniejszej sytuacji faktycznej A. W.. To powód nadal faktycznie zajmuje się prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Podkreślenia wymaga, iż P. W., który został od 5 sierpnia 2016 r. właścicielem gospodarstwa mieszka na co dzień w oddalonym ok. 120 km. G.. Wymieniony jest tam zatrudniony na cały etat. Nie może więc on faktycznie prowadzić gospodarstwa rolnego z racji pobytu w G., tym bardziej, iż jak wynika z akt rozwodowych głównym źródłem utrzymania powoda była sprzedaż mleka. Stąd też w ocenie Sądu także i faktycznie sytuacja powoda nie pogorszyła się od czasu rozwodu, co więcej wydaje się, iż uległa ona znaczącej poprawie wobec uzyskania świadczenia związanego z opieką nad chorą matką. Wcześniej bowiem, tzn. w trakcie rozwodu, A. W. i tak samodzielnie opiekował się swoją matką, która już wówczas znajdowała się w złym stanie zdrowia (orzeczenie

niepełnosprawności datowane od (...)). i nie otrzymywał w związku z tym żadnego świadczenia. Należy dodać, iż wcześniej, tak jak obecnie, w opiece nad niepełnosprawną matką w sposób ograniczony pomagał powodowi brat P., który wówczas również przebywał w G. na studiach. Jak wskazał powód w zeznaniach bywał on w czasie studiów w domu jeszcze rzadziej niż obecnie.

Analizując sytuację matki małoletnich pozwanych M. W. (2) stwierdzić należy, iż jej możliwości zarobkowe uległy niewielkiej poprawie. Obecnie dysponuje ona niewielkim dochodem z pracy w kwocie ok. 1350 złotych netto. Część z tego wynagrodzenia musi ona jednak przekazywać swoim rodzicom na poczet pokrycia części kosztów utrzymania zajmowanego mieszkania. W okresie rozwodu z uwagi na brak pracy rodzice matki małoletnich pozwanych samodzielnie regulowali te zobowiązania. Nadto, zamieszkanie u rodziców M. W. (2) we wcześniej nieużywanych pomieszczeniach łączyło się z koniecznością wstawienia nowych okien, co z kolei skutkowało koniecznością zaciągnięcia pożyczki spłacanej do dnia dzisiejszego. Nadto w niniejszej sprawie podkreślenia wymaga, iż matka małoletnich pozwanych, w odróżnieniu od pozwanego, realizuje swój obowiązek alimentacyjny wnosząc osobiste starania. Jest to szczególnie istotne zważywszy wiek małoletnich pozwanych. obecnie

W czasie od ostatniej sprawy alimentacyjnej wzrostowi uległy również usprawiedliwione koszty utrzymania małoletnich. Pozwane znajdują się obecnie na etapie szybkiego wzrostu i wymagają zwiększonych wydatków nie tylko w zakresie ich wyżywienia, środków czystości, kosmetyków, odzieży, obuwia, etc, ale również nowych i koniecznych wydatków związanych z edukacją, wychowaniem małoletnich, rozwijaniem posiadanych uzdolnień i zainteresowań. Z. W., M. W. (1) i K. W. są obecnie uczennicami szkoły podstawowej. Oprócz nauki w szkole uczestniczą w dodatkowych zajęciach. Od rozpoczęcia tego roku szkolnego Z. i M. rozpoczęły naukę języka angielskiego. Łączą się więc z tym dodatkowe wydatki, które wcześniej nie miały miejsca. Najmłodsza z sióstr K. rozpoczęła z kolei naukę gry na pianinie. Koszt miesięczny nauki jest wprawdzie stosunkowo niewysoki, ale konieczne było zakupienie pianina dla małoletniej. Dodatkowo w przypadku K. W. pojawiły się nowe wydatki związane z potrzebą jej leczenia. Sam koszt zakupu okularów wynosił ok. 200 złotych, dodatkowo wymagane są okresowe kontrole lekarskie. Wydatki te związane z edukacją czy też rozwojem posiadanych uzdolnień małoletnich są, zdaniem Sądu konieczne i wynikają nie tylko z istniejącego obowiązku szkolnego, ale przede wszystkim z obowiązku rodziców dążenia wszechstronnego rozwoju ich dzieci.

Biorąc pod uwagę podniesione powyżej okoliczności, Sąd uznał, iż w okresie między ostatnim orzeczeniem dotyczącym wysokości alimentów na rzecz małoletnich Z. W., M. W. (1) i K. W., a okresem obecnym nie zaszły zmiany, które uzasadniałyby obniżenie wysokości zasądzonych alimentów. Możliwości zarobkowe i sytuacja majątkowa powoda oceniana zgodnie z art. 136 krio pozostały na niezmienionym poziomie, a nawet uległy poprawie wskutek otrzymania świadczenia związanym ze sprawowaną już co najmniej od 2013 r. opieką nad matką. Nadto, jak wskazano powyżej w ocenie Sądu umowa darowizny zawarta była dla potrzeb niniejszego postępowania. Z drugiej strony potrzeby małoletnich znacząco wrosły, zaś osobiste starania w wychowanie i utrzymanie małoletnich pozwanych wноси wyłącznie M. W. (2). Zatem także i z tego powodu powództwo A. W. należało oddalić.

/SSR Robert Kłosowski/